Sosnowiec 11.06.2025

Paweł Chyliński

Petycja do Ministerstwa Sprawiedliwości w sprawie zmiany przepisów dotyczących zatrzymywania zawodowych praw jazdy za niezapłacone alimenty

Ministerstwo Sprawiedliwości Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowni Państwo,
Zwracam się do Państwa z niniejszą petycją w sprawie pilnej potrzeby zmiany przepisów dotyczących zatrzymywania zawodowych praw jazdy z powodu niezapłaconych alimentów. Jestem osobą, której ten problem dotyka osobiście lub obserwuję jego skutki w moim otoczeniu, i uważam, że obecne rozwiązania, choć mają słuszny cel egzekwowania świadczeń alimentacyjnych, w wielu przypadkach prowadzą do rażącej niesprawiedliwości oraz do skutków odwrotnych do zamierzonych.
Zatrzymanie zawodowego prawa jazdy jest dla wielu jedynym źródłem utrzymania. Kiedy prawo jazdy zostaje zatrzymane, osoba taka traci możliwość podjęcia lub kontynuowania pracy w swoim zawodzie. Skutkuje to natychmiastową:

1. **Utratą źródła dochodu:** Brak możliwości zarobkowania, na przykład jako kierowca zawodowy, oznacza utratę zdolności do pozyskiwania środków na spłatę alimentów.
2. **Pogłębieniem zadłużenia:** Bez regularnych dochodów nie jestem w stanie regulować bieżących zobowiązań ani spłacać zaległości, co niestety prowadzi do pogłębiania się spirali zadłużenia.
3. **Brakiem perspektyw na uregulowanie sytuacji:** Zamiast motywacji do spłaty, ta sankcja często wywołuje frustrację i poczucie beznadziejności w uregulowaniu sytuacji finansowej.
4. **Szkodą dla uprawnionych:** Co najważniejsze, brak możliwości zarobkowania przeze mnie oznacza, że dzieci, które są uprawnione do alimentów, również nie otrzymują

należnych im środków. Jest to sprzeczne z podstawowym celem przepisów alimentacyjnych.

Podkreślamy, że obowiązujące przepisy w obecnej formie budzą poważne wątpliwości natury konstytucyjnej i prawnej, co jest powszechnie podnoszone przez wielu specjalistów w dziedzinie prawa i wymaga pilnej interwencji legislacyjnej.

Konieczność zmian z uwagi na fundamentalne zasady prawne

Obecny system zatrzymywania zawodowych praw jazdy za niezapłacone alimenty narusza fundamentalne zasady polskiego porządku prawnego, wynikające wprost z Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz ogólnie przyjętych standardów demokratycznego państwa prawnego:

1. **Naruszenie prawa do pracy i wyboru zawodu (Art. 65 ust. 1 i 2 Konstytucji RP):** Zgodnie z Konstytucją, każdemu zapewnia się wolność wyboru i wykonywania zawodu oraz wyboru miejsca pracy. Zakaz zatrudnienia dłużnika alimentacyjnego, poprzez zatrzymanie jego zawodowego prawa jazdy, jest de facto zakazem wykonywania zawodu, który jest dla wielu jedynym lub głównym źródłem utrzymania. Pozbawia to obywatela nie tylko możliwości zarabiania na życie, ale również uniemożliwia realizację obowiązku alimentacyjnego. Jest to środek represyjny, który w sposób nieproporcjonalny ogranicza fundamentalne prawo jednostki, zamiast wspierać jej zdolność do spłaty długu.
2. **Sprzeczność z zasadą proporcjonalności i adekwatności (Art. 31 ust. 3 Konstytucji RP):** Ograniczenia w korzystaniu z konstytucyjnych wolności i praw mogą być ustanawiane tylko wtedy, gdy są konieczne w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego, bądź dla ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej, albo wolności i praw innych osób, i nie mogą naruszać istoty wolności i praw. Zatrzymanie prawa jazdy jest środkiem rażąco nieproporcjonalnym do celu, jakim jest egzekucja alimentów. Zamiast efektywnie przymuszać do świadczenia, prowadzi do zubożenia dłużnika i jego rodziny, uniemożliwiając mu podjęcie jakiejkolwiek próby uregulowania zadłużenia. Nie jest to środek adekwatny do faktycznych możliwości dłużnika w momencie jego stosowania.
3. **Naruszenie prawa do zabezpieczenia społecznego (Art. 67 ust. 1 Konstytucji RP):** Pozbawienie możliwości pracy poprzez odebranie zawodowego prawa jazdy bezpośrednio uderza w prawo do zabezpieczenia społecznego, które jest gwarantowane każdemu obywatelowi na wypadek niezdolności do pracy. Uniemożliwienie zarobkowania eliminuje możliwość odprowadzania składek, a w konsekwencji – budowania podstawy do przyszłego zabezpieczenia społecznego.
4. **Podważenie zasady demokratycznego państwa prawnego (Art. 2 Konstytucji RP):** Zasada ta nakłada na państwo obowiązek działania na podstawie prawa i w jego granicach, a także poszanowania godności człowieka i zapewnienia sprawiedliwości. Środek, który prowadzi do marginalizacji ekonomicznej, frustracji i faktycznie utrudnia spłatę zadłużenia, zamiast ją wspierać, budzi poważne wątpliwości w kontekście zgodności z zasadami państwa prawnego.
5. **Wpływ na rynek pracy i gospodarkę:** Zabieranie praw jazdy, zwłaszcza przez organy administracyjne takie jak Miejskie Ośrodki Pomocy Społecznej (MOPS/MOPR), **negatywnie wpływa na cały rynek pracy**. W Polsce i Europie obserwujemy **narastający niedobór kierowców zawodowych**, co stanowi poważne wyzwanie dla branży transportowej i logistyki. Pozbawianie kolejnych osób możliwości wykonywania tego zawodu, nawet pod pretekstem egzekucji alimentów, jedynie pogłębia ten problem,

osłabiając gospodarkę i wpływając na ceny towarów i usług. Jest to działanie krótkowzroczne, które generuje szersze negatywne konsekwencje społeczne i gospodarcze.

6. **Krytyka ekspertów prawnych i standardy europejskie:** Wielość prawników, sędziów i przedstawicieli doktryny prawnej konsekwentnie wyraża **negatywne opinie** na temat skuteczności i zasadności odbierania praw jazdy jako środka egzekucyjnego w sprawach alimentacyjnych. Podkreśla się, że taka sankcja, zamiast motywować do spłaty, często prowadzi do **marginalizacji ekonomicznej dłużnika**, co w efekcie uderza także w dobro dzieci uprawnionych do alimentów. Ponadto, w wielu krajach europejskich stosuje się inne, bardziej efektywne i mniej drastyczne metody egzekucji alimentów, które nie godzą w podstawowe prawo do pracy.

W związku z powyższym, wnoszę o pilne rozważenie i wprowadzenie następujących zmian w obowiązujących przepisach:

1. **Wprowadzenie kryterium subsydiarności:** Uważam, że zatrzymywanie zawodowego prawa jazdy powinno być stosowane jako środek ostateczny, tylko gdy inne formy egzekucji okazały się nieskuteczne lub niemożliwe do zastosowania, po wnikliwej analizie wszystkich okoliczności sprawy.
2. **Analiza indywidualnej sytuacji:** Przed podjęciem decyzji o zatrzymaniu zawodowego prawa jazdy powinna być przeprowadzona szczegółowa analiza mojej sytuacji materialnej i zawodowej, w tym ocena, czy jest to moje jedyne lub główne źródło utrzymania oraz czy istnieją realne perspektywy na podjęcie innej pracy.
3. **Wyłączna kompetencja sądów:** Podkreślam, że **Miejskie Ośrodki Pomocy Rodzinie (MOPR/MOPS) lub inne organy administracyjne nie powinny mieć jakiejkolwiek ingerencji w proces zatrzymywania prawa jazdy za długi alimentacyjne**. Decyzje o zastosowaniu tego środka, z uwagi na ich drastyczne skutki dla obywatela i jego konstytucyjnych praw, powinny być **wyłączną kompetencją sądu**, który w ramach dwuinstancyjnego postępowania zapewni pełną ocenę wszystkich okoliczności sprawy, zasady proporcjonalności i adekwatności oraz wskaże zasadność zastosowania tak surowej sankcji.
4. **Alternatywne środki egzekucyjne:** Proponuję preferowanie innych, mniej drastycznych środków egzekucyjnych, takich jak zajęcia wynagrodzenia, rachunków bankowych czy mienia, które nie pozbawiają dłużnika możliwości zarobkowania i pozwalają na stopniowe regulowanie zobowiązań.
5. **Możliwość zawieszenia lub uchylenia zakazu:** Niezbędne jest stworzenie mechanizmów umożliwiających zawieszenie lub uchylenie zakazu w przypadku podjęcia przeze mnie działań mających na celu uregulowanie zadłużenia (np. podpisanie ugody, przedstawienie wiarygodnego planu spłat, aktywne poszukiwanie lub podjęcie pracy zarobkowej, nawet jeśli wymaga to czasu na uregulowanie formalności).
6. **Dostęp do funduszu alimentacyjnego:** Zapewnienie, że w przypadkach, gdy jestem pozbawiony możliwości zarobkowania z powodu zatrzymania prawa jazdy, dzieci nie pozostają bez wsparcia i mają zapewniony natychmiastowy dostęp do świadczeń z funduszu alimentacyjnego, bez dodatkowych barier administracyjnych.

Wierzę, że proponowane zmiany przyczynią się do stworzenia bardziej sprawiedliwego i efektywnego systemu egzekucji alimentów, który z jednej strony będzie chronił prawa uprawnionych, a z drugiej nie będzie prowadził do mojej marginalizacji i pozbawiania mnie

szansy na uregulowanie swoich zobowiązań, a także wspomoże stabilność rynku pracy.
Z poważaniem,
Paweł Chyliński

Wyrażam zgodę na publikację petycja oraz moich danych

Ministerstwo Rodziny,
Pracy i Polityki Społecznej

Departament Polityki Rodzinnej

DPR-IV.055.7.2025
Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan
Paweł Chyliński

Zgodnie z art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach, w związku z przekazaną przez Ministerstwo Sprawiedliwości petycją, złożoną w sprawie propozycji zmian przepisów w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, uprzejmie informuję, że nie są prowadzone prace nad likwidacją sankcji za niewywiązywanie się z obowiązku płacenia alimentów na utrzymanie swoich dzieci, zawartych w ww. ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Natomiast, aby uniknąć takowych sankcji, w tym zatrzymania prawa jazdy, wystarczy, żeby osoba, która nie płaci alimentów, (bo ich spłata w danym momencie jest niemożliwa/utrudniona) współpracowała z organem właściwym dłużnika, tj. wójtem, burmistrzem lub prezydentem miasta właściwym ze względu na miejsce zamieszkania dłużnika alimentacyjnego.

Z wyrazami szacunku
Dorota Gierej
Zastępca Dyrektora
Departamentu Polityki Rodzinnej
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/

tel. 222-500-108
info@mrips.gov.pl
https://www.gov.pl/web/rodzina

ul. Nowogrodzka 1/3/5
00-513 Warszawa